

Recenzja
dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej oraz aktywności naukowej
dra Grzegorza Ocieczka

I. Uwagi ogólne

Rada Dyscypliny Nauki Prawne Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego uchwałą z dnia 27 lutego 2024 r. powołała mnie w skład komisji habilitacyjnej, powierzając mi jednocześnie funkcję recenzenta w postępowaniu habilitacyjnym dra Grzegorza Ocieczka. Dokumenty otrzymałam 22 maja 2024 r. i 20 czerwca 2024 r.

Recenzja została przygotowana na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tj. Dz.U. z 2023 r., poz. 742), dalej jako p.s.w.n. Stosownie do art. 219 ust. 1 p.s.w.n., stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która: (1) posiada stopień doktora; (2) posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej: (a) 1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie ministerialnym, lub (b) 1 cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie ministerialnym, lub (c) 1 zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne; (3) wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Habilitant posiada stopień doktora, nadany uchwałą Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w dniu 24 listopada 2015 r. Poniższe rozważania odnosić się będą zatem do dwóch pozostałych przesłanek wskazanych w art. 219 p.s.w.n.

II. Ocena osiągnięć naukowych

1. Ocena rozprawy habilitacyjnej

1. Habilitant przedstawił jako osiągnięcie naukowe w rozumieniu art. 219 ust. 1 pkt 2a p.s.w.n. monografię pt. „*Institucja świadka koronnego w ujęciu materialnoprawnym, karnoprosesowym i empirycznym*”, Warszawa 2023, Wydawnictwo Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości, ss. 502.

2. Przystępując do formalnej charakterystyki tego dzieła należy wskazać, że praca składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów oraz zakończenia. Poza tym w monografii zawarto bibliografię oraz wykaz tabel i wykresów.

Tytuł pracy jest nieco mylący, bowiem sugeruje, że analiza instytucji świadka koronnego zostanie przeprowadzona w ujęciu prawa materialnego, prawa procesowego i badań empirycznych, podczas gdy w istocie autor przeprowadził analizę dwóch odmian instytucji świadka koronnego (tzn. małego świadka koronnego z art. 60 § 3 i 4 k.k., którego nazywa świadkiem koronnym w ujęciu materialnoprawnym, oraz świadka koronnego ustanowionego na mocy ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o świadku koronnym, którego nazywa świadkiem koronnym w ujęciu karnoprosesowym) w oparciu o badania empiryczne. Z tego względu zdecydowanie trafniej treść pracy oddawałby tytuł brzmiący na przykład: „*Institucja świadka koronnego w ujęciu materialnoprawnym i karnoprosesowym w świetle badań empirycznych*”.

Odnosząc się do kwestii językowych muszę wskazać, że praca zawiera liczne błędy interpunkcyjne, co znacząco utrudnia jej lekturę (przykładowo: „zwalczanie przestępczości zorganizowanej byłoby w znacznym stopniu utrudnione a w niektórych sytuacjach wręcz niemożliwe” – s. 28; „za koniecznością wprowadzenia instytucji „małego świadka koronnego”, w stosunku do którego (*in sua causa*), sądy będą zobowiązane...” – s. 31; „Jeden, związany jest ze składaniem przez podejrzanego wyjaśnień...” – s. 33; „W przypadku uzyskania informacji przez nieuprawniony do prowadzenia danego postępowania, organ ścigania, materiały...” – s. 41).

Na szczęście niezręczności językowe i literówki są mniej liczne, ale też występują („komparastyka” na s. 16; „prób podstępnych zbiegów podejrzanych” – s. 32; „okoliczności te nie mają tak spornej wykładni” na s. 41; „w powszechnej świadomości opinii publicznej” – s. 48; „Na temat ten wypowiedział się m.in. Sąd Apelacyjny w Katowicach w orzeczeniu z dnia..., zgodnie z którym stanął na stanowisku, iż...” – s. 49; „ilość wyroków” zamiast „liczba wyroków” dwukrotnie na s. 53).

3. Oceniając merytoryczną stronę pracy należy przypomnieć, że przedmiotem opracowania jest instytucja świadka koronnego z k.k. i ustawy o świadku koronnym w świetle badań empirycznych.

Wstęp do pracy powinien służyć wskazaniu celów i problemów badawczych, a także uściśleniu terminologii. Co do pojęć, którymi się posłużono w tytule i treści pracy (świadek koronny w ujęciu materialnoprawnym i karnoprocesowym), Habilitant przybliżeń nie czyni, a zatem czytelnik może wnioskować ogólnie z treści wstępu i dalszych części pracy, jakie konkretnie instytucje będą poddane analizie.

We wstępie do pracy znalazły się natomiast, i należy uznać to za zaletę, określenie celu pracy, tezy badawczej i problemów badawczych. Celem pracy wyznaczonym przez Autora jest „zaprezentowanie wyników badań dotyczących ww. instytucji (świadka koronnego w obu odmianach – C.N.) z punktu widzenia praktyków, a w szczególności przedstawicieli organów ścigania oraz wymiaru sprawiedliwości” (s. 13). W innym miejscu Habilitant pisze: „To właśnie przedstawiciele organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości, mając bezpośredni kontakt z tzw. małymi świadkami koronnymi oraz pozakodeksowymi świadkami koronnymi dostrzegają najwięcej luk oraz możliwości usprawnienia funkcjonowania przedmiotowych narzędzi, służących do zwalczania najgroźniejszej gatunkowo przestępczości. Jednocześnie ocena tej właśnie grupy zawodowej winna mieć decydujący wpływ na kształt oraz kierunki zmian instytucji związanych ze zwalczaniem przestępczości, w tym przestępczości zorganizowanej” (s. 12), choć nie uzasadnia tego stwierdzenia i nie wyjaśnia, dlaczego akurat prokuratorzy i funkcjonariusze organów ścigania powinni decydować o kształcie przepisów mających na celu zwalczanie przestępczości zorganizowanej.

W pracy nie postawiono tezy badawczej, natomiast Habilitant sformułował „kilka głównych problemów badawczych, jak również szereg hipotez” (s. 17). Najważniejszych problemów badawczych wskazano osiem, ale są one sformułowane w nieco mylący sposób – niektóre mają bowiem postać tez (problem badawczy nr 1: „Instytucja świadka koronnego w znaczeniu materialnoprawnym oraz karnoprocesowym spełnia swoją funkcję procesową”),

inne zaś pytań (problem badawczy nr 3: „Jaka jest najczęstsza motywacja, którą kierują się świadkowie koronni, podejmując współpracę z organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości”). Kilka problemów badawczych zostało sformułowanych w sposób, który można nazwać mieszanym, jak np. problem badawczy nr 2, który brzmi: „Obecnie potrzebne są zmiany ustawowe w zakresie instytucji świadka koronnego w znaczeniu materialnoprawnym oraz karnoprosowym, a jeżeli tak w jakim kierunku zmiany te winny być przeprowadzane” (interpunkcja oryginalna). W problemie badawczym nr 8 („Wśród przedstawicieli organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości w odniesieniu do świadka koronnego w znaczeniu materialnoprawnym oraz świadka koronnego w znaczeniu karnoprosowym dochodzi do tzw. transferu wiarygodności”) pojawia się pojęcie tzw. transferu wiarygodności, które nie jest nigdzie we wstępie wyjaśnione.

Ośmiu postawionym przez Habilitanta problemom badawczym odpowiada osiem hipotez badawczych (s. 17-19), z których kilka stanowi co najmniej częściowe powtórzenie problemów badawczych. Na przykład hipoteza nr 1, która brzmi: „Instytucja świadka koronnego w znaczeniu materialnoprawnym oraz karnoprosowym spełnia swoją funkcję procesową w obecnym systemie prawnym i jest w dostateczny sposób wykorzystywana przez organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości”, de facto powtarza w całości treść problemu badawczego nr 1. Z kolei hipoteza nr 8 od pytania badawczego nr 8 różni się jedynie przecinkiem (zresztą niepotrzebnym): „Wśród przedstawicieli organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości w odniesieniu do świadka koronnego w znaczeniu materialnoprawnym, oraz świadka koronnego w znaczeniu karnoprosowym dochodzi do tzw. transferu wiarygodności”.

Merytorycznie najciekawsza wydaje się hipoteza nr 2 (s. 18), która jednak nie ma tak naprawdę charakteru hipotezy lecz tezy, i to bardzo rozwiniętej, w jej treści Habilitant opisuje bowiem szczegółowo postulaty *de lege ferenda* odnoszące się do instytucji „małego świadka koronnego” z art. 60 § 3 k.k. i świadka koronnego z ustawy.

W konsekwencji zatem można zauważyć, że postawione przez Habilitanta problemy i hipotezy badawcze są pomieszane ze sobą, problemy powielają część hipotez i na odwrót. Panuje tu nieporządek, co nie sprzyja jasności i rzetelności merytorycznych założeń omawianej pracy.

We wstępie Habilitant odnosi się do kwestii zastosowanych metod badawczych, a właściwie jednej, bo wskazuje wyraźnie na s. 12-13, że „niniejsze opracowanie mające głównie charakter empiryczny...”. Nie zauważa, że w rozdziale 1 i 2 prowadzi także rozważania dogmatyczne, odnoszące się do ustawowych regulacji obu odmian instytucji

świadka koronnego, aczkolwiek zastrzega na s. 13, że „celem niniejszej pracy nie było rozstrzygnięcie sporów doktryny w zakresie instytucji świadka koronnego w znaczeniu karnoprocesowym oraz karnomaterialnym”. Użycie tej formuły zdaje się sugerować, że Habilitant odżegnuje się od pogłębionych analiz dogmatycznych i zakłada tylko zgrubną prezentację analizowanych instytucji.

4. W rozdziale 1 analizie poddano instytucję świadka koronnego uregulowanego w k.k., natomiast w rozdziale 2 omówiono instytucję świadka koronnego z ustawy z 1997 r.

Rozważania w tych częściach pracy odzwierciedlają poglądy wyrażone w doktrynie i orzecznictwie na temat analizowanych instytucji. Nie dodają one nowości do dorobku nauki prawa karnego.

Pewne wątpliwości budzą decyzje co do kolejności omawianych zagadnień. Przykładowo, w podrozdziale dotyczącym „małego świadka koronnego” w k.k.s. omówiono prezydencki projekt zmian k.k. z 2001 r., co wydaje się niekoniecznie uzasadnionym wyborem – pomijając już okoliczność, że ten projekt ma charakter historyczny. Z kolei porządek omawianych zagadnień w rozdziale 2 powiela strukturę odpowiedniego rozdziału z książki doktorskiej autorstwa dra G. Ocieczka z 2016 r.

Najbardziej zaskakujące jest jednak, że w wydanej w 2023 r. książce Autor nie odniósł się do uchwalonych w dniu 7 lipca 2022 r. zmian art. 60 § 3 k.k. Propozycja dotycząca przekazania prokuratorowi inicjatywy przyznania statutu świadka koronnego *in sua casa* przewija się w książce, jest jednym z postulatów *de lege ferenda* wskazanych we wstępie oraz w zakończeniu, ale rozważania nie uwzględniają, że ta zmiana już została dokonana (choć Habilitant wspomina o noweli do k.k. w swoim autoreferacie). Książka nie zawiera informacji na temat dnia, na który jest omawiany stan prawny, co zdaje się sugerować, że chodzi o stan prawny aktualny, ale w takim razie rozważania nie zostały zaktualizowane.

5. Rozważania zawarte w kolejnych trzech rozdziałach stanowią zasadniczą część pracy. Mają one bowiem na celu zaprezentowanie wyników badań empirycznych (ankiet i wywiadów).

Trzeba podkreślić, że bardzo solidnie rysuje się podbudowa metodologiczna badań zaprezentowanych w tych częściach książki, formułowane są hipotezy główne i cząstkowe, wyjaśniania technika budowania ankiety. Te części należy uznać za duży walor pracy.

Rozdział 3 poświęcony jest analizie wyników ankiet przeprowadzonych w nieustalonym czasie wśród prokuratorów i funkcjonariuszy organów ścigania (CBA i Komendy Głównej Żandarmerii Wojskowej), w sumie 2370 osób, na temat instytucji małego

świadka koronnego *in sua causa* (czyli w rozumieniu art. 60 § 3 k.k.). Wyniki te, obejmujące odpowiedzi na 9 pytań zamieszczonych w ankiecie, zostały w bardzo przejrzysty i ciekawy graficznie sposób zaprezentowane i omówione na ponad 150 stronach książki. Potwierdzają one sformułowane na wstępie tej części pracy hipotezy badawcze, w tym m.in. hipotezę o celowości skorzystania w stosunku do kandydatów na świadków koronnych kodeksowych z badań poligraficznych (co dr G. Ociecek postulował w odniesieniu do świadków koronnych pozakodeksowych już w swoim doktoracie).

Najciekawiej przedstawia się postulat odnoszący się do konieczności wprowadzenia obowiązku naprawienia szkody lub zwrotu nienależnie uzyskanej korzyści przez kandydata na świadka koronnego z art. 60 § 3 k.k. Brak takiego automatycznego obowiązku oznacza, że sprawca korzysta z dobrodziejstwa ustawy także na płaszczyźnie materialnej. Z drugiej strony jednak Habilitant nie odnosi się w swych rozważaniach do treści art. 60 § 5 k.k., który w związku z art. 72 § 2 k.k. pośrednio pozwala mitygować niekorzystne dla pokrzywdzonych skutki poniesionej szkody.

Rozdział 4 z kolei dotyczy omówienia ankiet przeprowadzonych wśród samych świadków koronnych pozakodeksowych. Badania przeprowadzono w 2019 r. wśród 52 polskich świadków koronnych spośród łącznej liczby 81 świadków koronnych w tamtym czasie. Ankieta obejmowała 33 pytania, miała charakter dobrowolny.

Wyniki odnoszące się do sytuacji rodzinnej świadków koronnych (4 pytania) zostały wcześniej zaprezentowane przez dra G. Ocieczka w pracy „Sytuacja rodzinna świadków koronnych przed podjęciem współpracy z organami ścigania. Prezentacja wyników badań” zamieszczonej w książce „*Badania kryminologiczne a praktyka. Perspektywa krajowa i międzynarodowa*”, red. E.W. Pływaczewski, D. Dajnowicz-Piesiecka, E. Jurgielewicz-Delegacz, Warszawa 2021, która jednak nie została zacytowana w omawianej monografii habilitacyjnej.

Wyniki ankiet potwierdziły hipotezy sformułowane przez Autora, także co do oceny wiarygodności zeznań świadków koronnych i celowości badań poligraficznych i psychologicznych świadków koronnych (o czym pisał już w monografii z 2016 r.). Za najbardziej interesujące uważam wnioski co do konieczności prowadzenia szkoleń dla funkcjonariuszy organów ścigania zajmujących się świadkami koronnymi.

Rozdział 5 to najkrótszy rozdział omawianej książki, w którym zaprezentowano wyniki wywiadów przeprowadzonych z 11 ekspertami w nieustalonym czasie, na temat instytucji świadka koronnego w obu odmianach (kodeksowej i pozakodeksowej).

6. Autor w zakończeniu przedstawia wnioski „w zakresie przyjętych hipotez badawczych” (s. 445). Wszystkie hipotezy (choć już bez wskazywania ich numerów) zostały potwierdzone (co najmniej częściowo).

Nie wskazuje jednak Autor, że hipoteza odnosząca się do potrzeby ograniczenia liczby osób biorących udział w przestępstwie w odniesieniu do świadka koronnego *in sua causa* z trzech do co najmniej dwóch (która przewija się w rozdziale 3 i 5 pracy, a w zakończeniu pojawia się na s. 447,) została przez niego sformułowana wcześniej w innej jego publikacji (G. Ocieczek, *Mały świadek koronny. Geneza wprowadzenia instytucji. Częściowa analiza wyników badań*, w: *Współczesne problemy procesu karnego, tom I*, red. M. Wielec, G. Ocieczek, B. Oręziak, J. Repeć, K. Łuniewska, Lublin 2021, s. 450), której jednak nie cytuje w rozprawie habilitacyjnej.

7. Za duży walor ocenianej rozprawy uznać należy, że jest ona głównie oparta na badaniach empirycznych. Brakuje bowiem w polskiej literaturze karnistycznej pozycji prezentujących szeroko zakrojone badania poświęcone praktyce stosowania poszczególnych instytucji prawa karnego. Zasadnicza część omawianej monografii (prawie 400 stron) poświęcona jest omówieniu przeprowadzonych badań (ankiet i wywiadów) i nie można ukryć, że przejrzystość prezentacji graficznej, a także zasięg badań (w szczególności liczba odpowiedzi na ankietę wśród prokuratorów i funkcjonariuszy organów ścigania) zaprezentowanych w monografii są imponujące.

Nie ulega wątpliwości, że instytucja świadka koronnego z k.k. i z ustawy o świadku koronnym ma duże znaczenie dla zwalczania zorganizowanej przestępczości. Jednocześnie jednak, jak wynika z danych statystycznych zaprezentowanych przez Habilitanta, zwłaszcza instytucja świadka koronnego z ustawy jest rzadziej stosowana, minął okres fascynacji tą instytucją w pierwszych latach po przyjęciu ustawy i samego k.k.

Natomiast odnosząc się do książki habilitacyjnej nie można nie zauważyć, że wartość merytoryczna rozważań dogmatycznych i badań empirycznych, element dodany, który wnoszą do obecnego stanu wiedzy na temat instytucji świadka koronnego w obu odmianach, wydają się nie być duże. Badania dra Grzegorza Ocieczonego zaprezentowane w monografii potwierdzają bowiem wcześniej poczynione w literaturze ustalenia na temat instytucji świadka koronnego w obu odmianach, w szczególności płynące z badań Z. Raua opublikowanych w 2013 r., jak i badań samego Habilitanta przeprowadzonych na potrzeby książki doktorskiej (choćby co do badań poligraficznych czy tzw. transferu wiarygodności), a także pewne intuicyjne przekonania, które można wysnuć na temat analizowanej instytucji na podstawie wiedzy

ogólnej (nie jest nowatorskim odkryciem, że świadkowie koronni stają się świadkami koronnymi, aby zapewnić sobie i bliskim bezpieczeństwo oraz uniknąć odpowiedzialności karnej).

Podobnie większość ustaleń natury dogmatycznej co do modyfikacji brzmienia art. 60 k.k. nie stanowi nowości w doktrynie prawa karnego, zwłaszcza że część postulowanych w książce zmian legislacyjnych co do treści art. 60 § 3 k.k. została już uchwalona w 2022 r. i weszła w życie w 2023 r. Zastanawiające jest zresztą, że nie zostały one uwzględnione w książce wydanej z datą 2023 r.

Oceniając ogólnie monografię habilitacyjną należy wreszcie zauważyć, że stanowi ona kolejną z serii publikacji autorstwa Habilitanta, poświęconych instytucji świadka koronnego w obu odmianach. Wątpliwości budzi jednak fakt nierzetelności w cytowaniu własnych publikacji przez Habilitanta – poza monografią pt. „Świadek koronny. Ocena wiarygodności”, Warszawa 2015, w książce nie zacytował on żadnej ze swoich publikacji dotyczących instytucji świadka koronnego, z których jednak wyraźnie czerpał materiały do książki z 2023 r. Poza wskazanymi wyżej w recenzji niezacytowanymi publikacjami można tytułem anegdotycznego przykładu wskazać, że zamieszczoną na s. 96-97 monografii habilitacyjnej tabelę nr 5, zatytułowaną „Efekty procesowe wykorzystania instytucji świadka koronnego, na przestrzeni pierwszych 10 lat funkcjonowania instytucji”, odnajdujemy zarówno w książce „Świadek koronny. Ocena wiarygodności”, Warszawa 2015, s. 96 (przy czym tam wskazany jest w przypisie L. Kardaszyński jako autor publikacji, z której te dane pochodzą), jak również w pracy „Sytuacja rodzinna świadków koronnych przed podjęciem współpracy z organami ścigania. Prezentacja wyników badań” zamieszczonej w książce „Badania kryminologiczne a praktyka. Perspektywa krajowa i międzynarodowa”, red. E.W. Pływaczewski, D. Dajnowicz-Piesiecka, E. Jurgielewicz-Delegacz, Warszawa 2021, s. 40, oraz w książce G. Ociecek, *Projekt badawczy „Instytucja świadka koronnego w znaczeniu karnoprocesowym. Ostatnie 15 lat funkcjonowania”*, Warszawa 2023, s. 115 (w obu tych publikacjach już bez odwoływania się do publikacji L. Kardaszyńskiego). W monografii habilitacyjnej podano tylko, że źródłem danych zawartych w tej tabeli jest CBS KGP.

9. Podsumowując tę część recenzji należy przypomnieć, że w myśl art. 219 ust. 1 p.s.w.n., Habilitant musi wykazać, że „posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny”. Kluczowe słowo „znaczny” rozumiem jako duży.

W związku z tym, że względów podniesionych wyżej, należy uznać, że oceniana monografia pt. *„Instytucja świadka koronnego w ujęciu materialnoprawnym, karnoprocesowym i empirycznym”*, jaką dr Grzegorz Ociecek przedstawił jako swoje osiągnięcie, nie stanowi znacznego wkładu Autora w rozwój nauki prawa karnego.

2. Ocena pozostałego dorobku naukowego

1. Jak wynika z dostarczonych materiałów, Habilitant jest autorem 7 rozdziałów w recenzowanych monografiach naukowych, z czego 1 rozdział przygotowany był we współautorstwie, oraz 26 artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach w jęz. polskim, z czego 11 przygotowanych zostało we współautorstwie, oraz 1 artykułu w druku. Oprócz tego jest autorem 2 artykułów w jęz. angielskim, które są w druku, oraz jednego artykułu we współautorstwie w jęz. angielskim (*„Recidivism of Juvenile Offenders”*, Prawo w Działaniu 2019), który opublikowany został w czasopiśmie wydawanym w Polsce (artykuł ten pojawia się w wykazie opublikowanych artykułów w czasopismach naukowych dwa razy, jako artykuł i jako publikacja w jęz. obcym).

Należy dodać, że wśród opublikowanych artykułów naukowych zamieszczono trzy artykuły, które zostały opublikowane w czasopiśmie „Kwartalnik Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury”, błędnie oznaczonym w wykazie jako KSSiP. Ponadto, dla porządku należy dodać, że czasopismo „Consilium Iuridicum”, w którym Habilitant opublikował dwa artykuły w 2022 r., w tamtym czasie nie było czasopismem zamieszczonym w wykazie ministerialnym.

Przesłane mi dokumenty nie zawierają oświadczenia współautora o wkładzie w jeden artykuł we współautorstwie zamieszczony w wykazie (M. Wielec, G. Ociecek, „O monografii „Prokuratura w Polsce od odzyskania niepodległości do czasów współczesnych”, Prokuratura i Prawo 2022, Nr 12). W tej sytuacji nie mogę wziąć tego artykułu pod uwagę przy ocenie dorobku publikacyjnego Habilitanta.

Po dokonanych uściśleniach można stwierdzić, że Habilitant samodzielnie opublikował 6 rozdziałów w monografiach naukowych i 15 artykułów w czasopismach naukowych, zaś 1 rozdział i 10 artykułów opublikował we współautorstwie.

Dla porządku, z obowiązku recenzenckiego, należy zauważyć, że zdecydowana większość artykułów autorstwa i współautorstwa Habilitanta została opublikowana w czasopismach naukowych, w których radach naukowych zasiadał lub zasiada. Z tej reguły

wyłamuje się tylko 7 artykułów, opublikowanych w „Kwartalniku Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury” oraz czasopiśmie „Prawo w Działaniu” (jest to natomiast czasopismo Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości, zaś Habilitant zasiada w Radzie Naukowej IWS).

Ponadto Habilitant wskazuje, że opublikował 2 monografie naukowe: „Świadek koronny. Ocena wiarygodności”, Warszawa 2016, ss. 351, która jest zapewne opracowana na podstawie jego rozprawy doktorskiej poświęconej tej tematyce („Weryfikacja zeznań składanych przez polskich świadków koronnych” z 2015 r.), choć nie zostało to zaznaczone w wykazie, ani w samej książce; oraz „Projekt badawczy. Instytucja świadka koronnego w znaczeniu karnoprocesowym. Ostatnie 15 lat funkcjonowania”, Warszawa 2023, ss. 122. Jest ponadto jednym z redaktorów naukowych jednej monografii: „Współczesne problemy procesu karnego, tom I”, Lublin 2021, red. M. Wielec, G. Ocieczek, B. Oręziak, J. Repeć, K. Łuniewska.

Liczba cytowań publikacji dra G. Ocieczka według Google Scholar wynosi 14, zaś jego indeks Hirscha wynosi 3.

2. Jak wskazuje sam Habilitant, jego zainteresowania badawcze koncentrują się wokół czterech zagadnień. Głównym nurtem działalności naukowo-badawczej Habilitanta jest, jak sam zaznacza, szeroko rozumiana instytucja świadka koronnego, której poświęcił nie tylko omówioną wyżej monografię, ale i dwie inne książki oraz 4 rozdziały w pracach zbiorowych. Warto jednak zauważyć, że książka *Projekt badawczy. „Instytucja świadka koronnego w znaczeniu karnoprocesowym. Ostatnie 15 lat funkcjonowania”*, Warszawa 2023 stanowi w istocie analizę spraw (aktów oskarżenia i wyroków sądów pierwszej i drugiej instancji), w których jako główne źródło dowodowe wykorzystano zeznania świadków koronnych (w odmianie ustawowej). Natomiast rozdziały zostały wykorzystane w książce habilitacyjnej, bez zaznaczania odniesień.

Niewątpliwie interesująco rysuje się drugi nurt badawczy w zainteresowaniach Habilitanta, to jest zwalczanie i przeciwdziałanie przestępczości korupcyjnej. W te badania wpisuje się kilka publikacji Habilitanta, trzy z nich poświęcone tzw. testowi integralności, trzy antykorupcyjnym regulacjom obowiązującym na Ukrainie, oraz jeden poświęcony antykorupcyjnym reformom we Włoszech. Ciekawe poznawczo są zwłaszcza publikacje poświęcone ukraińskim antykorupcyjnym regulacjom, kompleksowo prezentującym głównie instytucjonalne aspekty zagadnienia.

Kolejny nurt badań Habilitanta dotyczy zwalczania przestępczości zorganizowanej i terroryzmu, ze szczególnym uwzględnieniem przestępczości gospodarczej. Temu zagadnieniu

Habilitant poświęcił opracowania o charakterze statystycznym, a także trzy interesujące artykuły. Ciekawie przedstawia się artykuł dotyczący wyłudzeń funduszy unijnych („Wybrane zagadnienia związane ze zwalczaniem przestępczości gospodarczej na przykładzie wyłudzeń funduszy unijnych. Studium”, Prawo w Działaniu 2023, s. 117 i n.), natomiast znaczna jego część (s. 128-132) to informacje dotyczące postępowań dotyczących spraw przeciwko interesom finansowym UW nadzorowanym przez Prokuraturę Krajową, które, jak się wydaje, stanowią cytaty (są bowiem opatrzone cudzysłowami) z aktów oskarżenia lub innych oficjalnych dokumentów PK.

Podsumowując, należy zauważyć, że aktywność publikacyjna Habilitanta w ciągu 9 lat od uzyskania przez niego stopnia naukowego doktora jest ilościowo przeciętna (21 publikacji indywidualnych i 11 we współautorstwie). Tematyka opublikowanych prac koncentruje się na zagadnieniach związanych z szeroko pojętą przestępczością gospodarczą. Habilitant bardzo często wykorzystuje w tych publikacjach dane statystyczne, natomiast rzadko prowadzi rozważania o charakterze dogmatycznym. Rozważania mają często charakter opisowy, a publikacje – przeglądowy.

3. Ocena aktywności naukowej, dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego Habilitanta

1. W wykazie osiągnięć wskazano, że Habilitant wziął udział w 70 konferencjach naukowych, w czasie których wygłosił 41 referatów. Należy jednak zauważyć, że nie wszystkie wykazane konferencje faktycznie miały charakter naukowy – przykładowo Forum ekonomiczne w Krynicy, w którym dr Grzegorz Ociecek brał udział w latach 2022 i 2023, nie jest wydarzeniem o charakterze naukowym. Podobnie naukowego charakteru mogła nie mieć np. wizyta studyjna przedstawicieli Generalnej Inspekcji Administracji Państwowej Republiki Angoli w 2019 r.

2. Habilitant odbył jeden staż w ośrodkach naukowych w USA w 2008 r., czyli w okresie przed obroną doktoratu. Ponadto brał udział jako uczestnik w 7 projektach wykazanych jako naukowe, przy czym 5 z nich to projekty w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, ukierunkowane na podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej. Faktyczny zakres zadań Habilitanta w ramach tych projektów nie jest opisany w dostarczonych materiałach, ale wydaje się, że nie są to typowe projekty badawcze. Habilitant nie brał udziału

w projektach finansowanych ze środków Narodowego Centrum Nauki lub innych organizacji i instytucji wspierających badania naukowe.

3. Dr Grzegorz Ociecek jest członkiem Central European Academy oraz Stowarzyszenia Alumni. Nie jest natomiast członkiem żadnych typowych krajowych lub międzynarodowych towarzystw naukowych.

4. Imponująco liczbowo przedstawia się dorobek dra Grzegorza Ocieczka w zakresie działalności recenzenckiej, która jednak koncentrowała się głównie wokół dwóch czasopism: „Prokuratury i Prawa” oraz „Consilium Iuridicum”. Na uwagę zasługuje także działalność organizatorska i popularyzatorska Habilitanta, który zasiada lub zasiadał w radach lub komitetach naukowych 8 czasopism, a także Wydawnictwa Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości.

5. Odnosząc się do działalności dydaktycznej Habilitanta, z przekazanych materiałów wynika, iż od 2016 r. jest on zatrudniony jako adiunkt w Katedrze Postępowania Karnego UKSW, gdzie prowadzi ćwiczenia z postępowania karnego oraz wykłady monograficzne z innych przedmiotów. Wypromował ponad 50 magistrantów i licencjatów. Współpracuje także w formule pozaetatowej z Wyższą Szkołą Pedagogiczną im. Janusza Korczaka w Warszawie. Jest ponadto wykładowcą w Centralnym Ośrodku Szkolenia i Edukacji ABW.

6. Podsumowując można zauważyć, że ogólnie rzecz biorąc inne obszary aktywności naukowej dra Grzegorza Ocieczka nie są zbyt rozwinięte. W szczególności solidny i obszerny dorobek dydaktyczny oraz obficie rozwinięta działalność recenzyjna na rzecz czasopism nie mogą przeważać jego minimalnego doświadczenia międzynarodowego, a także braku uczestnictwa w klasycznych projektach naukowych. Dr G. Ociecek niewątpliwie współpracuje z innymi uczelniami i jednostkami naukowymi poza macierzystym UKSW, ale nie jest to współpraca naukowa lecz dydaktyczna. Brak jest informacji na temat aktywności naukowej realizowanej w innych instytucjach naukowych, tym bardziej zagranicznych, albowiem nie można uznać za aktywność naukową pełnienia funkcji członka Rady Naukowej Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości.

W tej sytuacji nie można stwierdzić, że wykazuje się on istotną aktywnością naukową, tym bardziej realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej.

III. Wnioski

Dokonując całościowej oceny dorobku naukowego Habilitanta, stwierdzam, że choć dr Grzegorz Ociecek posiada stopień doktora, wskazane przez niego osiągnięcie naukowe w postaci monografii pt. „*Institucja świadka koronnego w ujęciu materialnoprawnym, karnoprocesowym i empirycznym*”, Warszawa 2023, nie stanowi znacznego wkładu w rozwój dyscypliny nauk prawnych. Ponadto, nie wykazuje się on istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni lub instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej.

Z tego względu należy stwierdzić, że dr Grzegorz Ociecek nie spełnia warunków określonych w art. 219 ust. 1 Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce.

Dr hab. Celina Nowak, prof. INP PAN

Instytut Nauk Prawnych
Polskiej Akademii Nauk
ul. Nowy Świat 72 (Pałac Staszica)
00-330 Warszawa
NIP: 525-000-93-93